

Nr 263.

Av herr **Andersson** i Vigelsbo, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 64, angående försäljning av mark från vissa kronoegendomar m. m.

I proposition nr 64 punkt 11 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva att kronolägenheten Strömsholms värdshus, Kolbäckes socken, Västmanlands län, må från och med den 14 mars 1942 ställas under riksmarskalksämhetets förvaltning, därvid ämbetet har att inträda i domänstyrelsens rättigheter och skyldigheter i förhållande till den nuvarande arrendatorn av lägenheten Hj. Larsson enligt gällande arrendekontrakt den 4 och den 12 januari 1932.

Larsson hemställde i skrivelse till kungl. domänstyrelsen den 7 december 1939 att få friköpa lägenheten. Domänstyrelsen hade intet att invända däremot ur de intressen styrelsen hade att bevaka men överlämnade framställningen till Kungl. Maj:t med begäran om meddelande huruvida hinder för lägenhetens försäljning förefunnes med hänsyn till att lägenhetens närbelägenhet till Strömsholms slott och den där förlagda ridskolan kunde tänkas utgöra skäl för att ej avhända kronan lägenheten. Såväl inspektören för kavalleriet som chefen för armén förklarade, att de intet hade att erinra mot en försäljning av lägenheten till Larsson.

Riksantikvarieämbetet har emellertid avstyrkt lägenhetens försäljning och i stället föreslagit att densamma skulle ställas under riksmarskalksämhetets förvaltning. Anledningen härtill är den, att den på lägenheten befintliga värdshusbyggnaden, som uppfördes på 1600-talet, äger stort kulturhistoriskt värde. Kronan bör därför enligt riksantikvarieämbetets mening icke avhända sig kontrollen över slottsområdets utseende och skötsel i fråga om byggnader och park. Såväl domänstyrelsen som riksmarskalksämhetet ha biträtt riksantikvarieämbetets förslag.

Starka skäl tala för att arrendatorns ansökan om friköp av lägenheten bort bifallas. De på lägenheten befintliga byggnaderna har denne — med undantag för det ovannämnda värdshuset, som tillhör kronan — antingen själv uppfört eller inköpt från den föregående arrendatorn. Arrendatorn har varit tvingad att uppföra egna uthusbyggnader, då kronan ej hållit några dylika, inte ens så nödvändiga utrymmen som tvättstuga eller vedbod. Det kapital arrendatorn nedlagt i dessa byggnader har ej givit honom tillfredsställande förräntning, emedan nedläggandet av Utnätslöts remontdepå och det minskade elevantalet vid Strömsholms ridskola i samband med genomförandet av 1925 års försvarsordning medfört starkt försämrade hyresinkomster å lägenheten. Arrendatorn drev också affärsrörelse å lägenheten, men omsättningen i denna gick starkt tillbaka på grund av nedläggandet av remontdepån och minskningen av elevantalet på ridskolan.

Härtill kommer att arrendet under andra arrendeperioden — Larsson har innehaft arrendet sedan 1913 — var mycket högt, icke mindre än 2,300 kr. per år. Genom de ovannämnda omständigheterna rubbades väsentligt Larssons kalkyler då han uppgjorde sitt anbud å lägenheten för den nämnda arrendeperioden. Efter nedläggandet av remontdepån och de förluster han i samband därmed gjorde blev arrendesumman oskäligt hög. Han erhöll också nedsättning i densamma men endast för det sista året under arrendeperioden. Arrendet nedsattes då till 1,000 kr., varför han av en arrendesumma på 23,000 kr. under tioårsperioden endast erhöll nedsättning med 1,300 kr. Arrendatorns ekonomiska förpliktelser gentemot kronan under denna arrendeperiod blevo därför för honom nästan ruinerande. Lägenhetens taxeringsvärde utgör 17,000 kr., och under den långa tid Larsson innehaft densamma har han i arrende erlagt tre gånger denna summa, om man medräknar skatter, försäkringar, reparationer och andra omkostnader. Beträffandet värdet av byggnaderna må upplysas, att brandförsäkringsvärdet å arrendatorns egna byggnader uppgår till 22,000 kr. samt att handels- och bostadsbyggnaden på lägenheten har ett taxeringsvärde av 10,000 kr.

Skulle en försäljning av lägenheten till Larsson ej kunna ske, emedan kulturhistoriska skäl göra det omöjligt för kronan att avhända sig densamma, bör denne dock erhålla kompensation för de kapitalutlägg han haft på så sätt, att domänstyrelsen ålägges inlösa hans egna byggnader å lägenheten. Skulle arrendatorn efter den nuvarande arrendeperiodens utgång 1943 åläggas bortföra dessa byggnader bleve detta ju för honom ruinerande. Hur stor summa Larsson bör erhålla av kronan torde böra fastställas efter en värdering av byggnaderna, utförd av opartiska värderingsmän.

Med anledning av vad som ovan anförts får jag därför hemställa,

att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t begära att arrendatorn av kronolägenheten Strömsholms värdshus i Kolbäcks socken, Västmanlands län, Hj. Larsson måtte erhålla rätt att friköpa nämnda lägenhet.

Skulle detta yrkande ej kunna bifallas hemställer jag, att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t begära att, innan lägenheten ifråga ställes under förvaltning av annan myndighet än domänstyrelsen, denna måtte förpliktigas att inlösa de Larsson tillhöriga, å lägenheten befintliga byggnaderna med ett belopp, som fastställes efter värdering av opartiska värderingsmän.

Stockholm den 3 mars 1942.

Sven Andersson,
Vigelsbo.
